

Lyuba Kozhuhar

UKRAINIAN INTELLECTUALS SECOND HALF OF THE NINETEENTH – EARLY TWENTIETH CENTURY: THROUGH THE PRISM PRIVACY

Article on the history of Ukrainian intellectuals of the second half of the nineteenth – early twentieth century. Based on the study of different areas and private lives of its members (O. Konysky, M. Drahomanov, M. Hrushevsky, D. Doroshenko) created a generalized image of the Ukrainian intelligentsia. It is proved that the private sphere of life was an important factor in shaping the ideological orientations and life strategies of Ukrainian intellectuals determining the direction of future performance and value system.

Key words: Ukrainian intellectuals, ideology, social and political activities, private life, everyday life.

УДК 94 (477)

Інна Чуйко

**ПУБЛІЦИСТИЧНА, РЕДАКТОРСЬКО-ВИДАВНИЧА І ЛІТЕРАТУРНА ДІЯЛЬНІСТЬ
Є. ОЛЕСНИЦЬКОГО**

Показано заслуги Є. Олесницького як журналіста, редактора, видавця, літературного критика, перекладача і поета. Проаналізовано його публіцистичну і літературну спадщину.

Ключові слова: Є. Олесницький, публіцист, видавець, літератор, редактор.

На початку 1880-х рр. у суспільно-політичному житті українського населення Східної Галичини активну роль відіграють юристи. Внесок галицьких правників у національно-культурне відродження краю наприкінці XIX – на початку XX ст. був вагомим у всіх без винятку сферах суспільного життя.

Однією з найпомітніших і найавторитетніших фігур на західноукраїнських землях кінця XIX – початку XX ст. серед правників був адвокат Євген Олесницький (1860–1917 рр.). Кваліфікований юрист, добрий організатор і промовець, визначний політичний, економічний і громадсько-культурний діяч послідовно захищав громадянські та національні права українців Східної Галичини.

Увагу автора привертає львівський період у життєписі Є. Олесницького (1878–1891 рр.), оскільки це знаковий етап формування світогляду і перших успішних результатів громадсько-політичної праці. У Львові юрист послідовно пройшов щаблі фахового становлення – закінчив університет, відбув адвокатську практику, здобув ступінь доктора права. Після закінчення університету 1883 р. всього вісім років Є. Олесницький перебував у Львові, де займався адвокатською практикою, громадсько-політичною і культурно-просвітницькою діяльністю. Він виступав як журналіст, редактор, видавець, літературний критик, перекладач, поет, театральний діяч, а також як діяльний член "Просвіти". Саме результати публіцистичної, редакторсько-видавничої і літературної праці правника у львівський період його життя стали предметом нашого дослідження.

Перші спроби вивчення багатогранної діяльності Є. Олесницького відносяться до 1920-х рр., зокрема увагу Ф. Федорціва привернули у тому числі публіцистичні та редакторські починання Є. Олесницького [1]. Дослідники діаспори І. Боднарук [2–3] і Я. Падох [4] висвітлюють деякі аспекти праці Є. Олесницького як видавця і перекладача. У 1990-х рр. на сторінках періодичних видань з'явилися публікації про Є. Олесницького науково-популярного характеру, приміром Б. Фур [5]. Чимало фактів про суспільно-культурну діяльність Є. Олесницького і його творчу спадщину зібрано у наукових розвідках Т. Гелей і Я. Заніка [6], В. Качкана [7–9]. Проте цілісне висвітлення задекларованої наукової проблеми залишилося поза межею історичних розвідок. Відповідно дане наукове дослідження присвячене розв'язанню таких завдань: показати зміст і результати діяльності Є. Олесницького як журналіста, редактора, видавця, літературного критика, перекладача і поета; проаналізувати його науково-публіцистичну і літературну спадщину; з'ясувати внесок діяча у національно-культурне відродження Східної Галичини на межі XIX–XX ст.

У 1878 р. національно загартований в учнівській "Громаді" Тернопільської гімназії Є. Олесницький вступив у Львівський університет, будучи свідомим щодо свого громадського призначення. Українська студентська молодь, і зокрема Є. Олесницький, плекала патріотичні почуття, гуртуючись навколо "Руської бесіди", "Просвіти" і "Дружнього лихваря". Саме з участю в діяльності цих товариств пов'язане формування народовських переконань Є. Олесницького, розвиток його особистості. Крім того, власні світоглядні засади майбутній політик будував на

прикладі життя і діяльності І. Франка, В. Барвінського, В. Навроцького, К. Левицького та інших відомих тогочасних діячів, погляди яких мали беззаперечний вплив на формування його світобачення в душі модерного українства і спрямування на шлях "органічної" праці.

У 1881 р. Є. Олесницький став керівником "Дружнього лихваря" – українофільського студентського товариства. Після цього життя гуртка активізувалося. Щотижня влаштовували доповіді з літературними декламаціями і музичними творами, товариські зустрічі. За ініціативи голови у десятиліття свого існування "Дружній лихвар" видав "Антологию руську" – збірник творів українських поетів, які сам Є. Олесницький обирав [1, с. 330]. І. Франко, І. Белей та В. Левицький упорядковували видання [7, с. 109–110].

Є. Олесницький тісно співпрацював з галицько-українськими періодичними виданнями, зокрема з "Батьківщиною" [1, с. 330]. Він був редактором трьох випусків відновленого 1888 р. журналу "Правда" [10], у якому друкувалася "Любка", перекладена Є. Олесницьким з російської мови, а також його "Перегляд літературно-науковий" та "Анкета гімназьяльна. Уваги над програмою науки в гімназії". У 1885 р. правник почав редагувати гумористичний журнал "Нове зеркало" [11, с. 2–3], а згодом редагував "Зеркало" [1, с. 330]. У 1884–1886 рр. виходила окремими книжками, на зразок німецької бібліотеки "Реклама", "Русько-українська бібліотека", видана Є. Олесницьким за його кошти [12, с. 589]. У 1884 р. в ній опубліковано повість В. Барвінського "Сонні мари молодого питомця" [11, с. 2]. Останньою книгою цього видання став твір А. Свидницького "Люборадські. Сімейна хроніка А. Свидницького" [13]. У 1885 р. у "Русько-українській бібліотеці" Є. Олесницький видав збірку поезій У. Кравченка "Prima vera". Зібравши 38 віршів молоді стрийської поетеси, він познайомив українців з її творчістю [3, с. 66]. На той час вийшло 14 томів "Русько-української бібліотеки" з творами І. Нечуя-Левицького, С. Руданського, А. Свидницького, І. Франка та ін. [8, с. 138]. Чимало книг журналіст видав власним накладом, як-от "Поетичні твори С. Руданського" (1886) [9, с. 165].

У 1880 р. Є. Олесницький став співзасновником української народовської газети "Діло" [14, с. 23], у якій працював у 1885–1890 рр. Спочатку він вів рубрику політичного життя, писав статті на правову тематику, а згодом з-під його пера виходять економічні праці [6, с. 157]. На сторінках "Діла" Є. Олесницький опублікував низку наукових розвідок: "Крайове дорожнє законодавство в Галичині", "Крайовий консумпційний податок як средство зменшення недобору в крайовім фондї" (1887) [9, с. 163], "Примусова асекурація" [15], "Нові робітничі закони в Австрії" [16], "Новий податок від цукру і його економічно-політичне значення" [17], "Новий податок від горілки й інтереси пропінанції" [18], "Право пропінанції в Галичині" (1888), "Конкуренція шкільна на підставі обов'язуючих законів", "Школа історична політичної економії і її ювілей в літературі", "Другий з'їзд польських правників і економістів", "Право приватне й інтереси убогих кляс на основі праці д-ра Менгера" (1889), "Конкуренція шкільна", "Рух людності в Австрії в р. 1888" [9, с. 163], "Письма із села в справах економічних" [19], "Право приватне й інтереси убогих кляс" (1890) [20].

Журналіст належав і до керівництва видавничої спілки "Діла" [11, с. 2].

У 1889 р. Є. Олесницький спільно з однодумцями – докторами К. Левицьким, О. Огоновським, А. Горбачевським, С. Федаком і М. Шухевичем започаткував видання першого у Східній Галичині українського правничо-фахового місячника "Часопись правнича". Є. Олесницький як співредактор перших двох річників відповідав за економічну рубрику [6, с. 158]. Він написав і опублікував у журналі чотири статті: "Школа історична політичної економії та її ювілей в літературі" [21], "Австрійське законодавство державне в 1889 р." [22], "Крайове законодавство Галичини в 1889 р." [23]. Четверту публікацію – "Рішення Трибуналу адміністраційного..." підписано псевдонімом Д-р Є. О-й [24], [25, с. 279].

"Часопись правнича" внесла значний вклад у пропаганду юридичних знань. У слові до читачів йшлося, що журнал – це перша спроба українських наукових можливостей у сфері правознавства і розвитку правничої термінології. Крім того, автори видання писали статті українською мовою [26, с. 12].

Зазначимо, що наукова діяльність Є. Олесницького щодо вдосконалення української правничої термінології та поглиблення теоретичних основ цивільного права виявилася доволі плідною. За це у 1889 р. він був обраний дійсним членом НТШ [26, с. 55].

Численні архівні матеріали, зокрема листи Є. Олесницького до М. Бучинського, О. Партицького, О. Маркова, О. Барвінського та інших діячів, підтверджують дані про те, що публіцист значну частину творчого життя віддав часописам і журналам. Приміром, у листі від 1 лютого 1888 р. Є. Олесницький повідомляв О. Барвінського про зайнятість у редакції "Діла", називав кільканадцять найактивніших кореспондентів з міст, на кого можна опиратися у щоденній журналістській практиці [9, с. 163].

У публіцистиці Є. Олесницького переважало висвітлення політичних і правових проблем тогочасного життя. Статті ґрунтовно аналізували діюче австро-угорське законодавство. Не було такого закону, про який не з'явилася б його розвідка у "Ділі", "Часописі правничій" чи окремим виданням.

У цілому політико-правові, соціально-економічні праці Є. Олесницького відзначалися глибокою фактологічною основою, незаперечною силою аргументації й блискучою стилістикою викладу. Його публікації мали успіх як у рядових читачів, так і у професіоналів. У статті "Селянські заворушення з приводу шляхового закону" (1887 р.) І. Франко посилався на аналітичну працю Є. Олесницького у "Ділі" під назвою "Наше шляхове законодавство", вважаючи, що саме ця публікація давала цілісне уявлення про стан відповідних справ. Висвітлюючи історію галицького краєзнавства, у сфері досліджень суспільно-економічних відносин І. Франко називав відоме на той час "Право пропінації в Галичині" Є. Олесницького (1889 р.) [6, с. 157–158; 27].

Іноді журналіст виступав як літературний критик. Фахівці дали високу оцінку таким його публікаціям у "Ділі", як: "Володимир Навроцький, його значення і заслуги" (1888 р.) [28], "Історія літератури руської О. Огоновського: Критичний огляд" (1889 р.) [8, с. 137]. У 1889 р. Є. Олесницький спільно з В. Коцовським опублікував літературну оцінку "Лимерівни" П. Мирного [11, с. 4]. Публіцист виступив критиком творів А. Чайковського, про що дізнаємось з листа останнього до І. Франка від 24 вересня 1904 р. [29, с. 154], драм Г. Цеглинського (лист останнього до К. Студинського від 30 квітня 1903 р.) [30, с. 102].

Починаючи зі студентських років і впродовж усього життя, літератор чимало трудився над перекладами з багатьох мов. Однією з перших його літературних спроб за порадою І. Франка був переклад "Авторитету виховання" М. Добролюбова. Твір вийшов коштом Є. Олесницького у "Дрібній бібліотеці" (1879) [11, с. 1]. Про це писав І. Франко: "Із інших молодих галицьких письменників тут уперше виступив Є. Олесницький, переклав з російської статтю Добролюбова "Значення авторитету в вихованні..." [31, с. 379].

Є. Олесницький перекладав твори Ч. Діккенса. Як стверджував І. Франко, друзі називали літератора "Скруджем" (персонаж повісті Ч. Діккенса "Святий вечір") [9, с. 162]. У 1879 р. публіцист переклав з німецької мови історичну повість "Каленик" Надхина про останні часи Запоріжжя, що вийшла у "Правді" [11, с. 4]. Його переклад німецької повісті Ю. Стінде "Родина Бухгольців, образки з родинного життя німців" надруковано у літературному додатку "Діла" – "Бібліотеці найзнаменитіших повістей" (1888 р.) [32]. У цьому ж виданні опубліковано переклад Є. Олесницького німецької повісті В. Гілера "Власними силами" про швейцарське життя [11, с. 2].

Є. Олесницький написав чимало перекладів для українського театру. Так, упродовж 1884–1890 рр. він перекладав лібретто (словесний текст музично-драматичного твору) драм, комедій та опер польських, німецьких і російських авторів [9, с. 162]. Із-під його пера вийшли такі лібретто, як "Циганський барон", "Дівчина з чужини" [11, с. 4], "Галька", "Кавалерія рустікана", "В світі судьби", "За звіриною", "Донька Фабріці", "Лена", "Пан Бенет", "Свояки", які з успіхом ставили на сценах галицьких театрів [4, с. 80].

Знаково, що порадами Є. Олесницького як літератора користувалися інші письменники. У 1890-х рр. А. Чайковський написав повість про життя "ходачкової шляхти" "Олюнька". За порадою Є. Олесницького він надіслав твір на конкурс крайового віділу (виконавчого органу Галицького сейму), де повість отримала першу премію [33, с. 234]. Роман "Сагайдачний" А. Чайковський присвятив "незабутній пам'яті мого найкращого товариша і друга доктора Є. Олесницького" [5, с. 2]. Високу оцінку перекладацькій практиці публіциста дав І. Франко у листах до визначних культурно-освітніх діячів кінця XIX – початку XX ст. – М. Павлика, М. Драгоманова, О. Барвінського [6, с. 157].

Ще у молодому віці Є. Олесницький писав вірші, які друкував у періодичних виданнях "Боян", "Временник", "Новий пролом" [9, с. 162]. У 1887 р. буковинські українці святкували 25-літній ювілей літературної творчості С. Воробкевича. В урочистостях брали участь О. Барвінський і Є. Олесницький, як делегати від галицьких українців. У честь ювіляра останній виголосив свій вірш, що був надрукований у "Ділі". У збірнику В. Лукича (товариша Є. Олесницького) "Рідний зільник" опубліковано поезію Є. Олесницького під назвою "Товариству "Просвіта" (1891 р.) [11, с. 4].

Зазначимо, що виїхавши 1891 р. зі Львова, Є. Олесницький продовжував займатися публіцистикою. Він співпрацював із журналом "Украинская жизнь", який видавав С. Петлюра напередодні Першої світової війни у Москві. 20 липня 1912 р. останній писав до Д. Донцова: "Одночасно з вашою статтею про кінець сесії йде стаття Є. Олесницького про університетську справу" [11, с. 3]. У 1912 р. літератор агітував за підтримку українського часопису "Київська Рада", приєднавши до нього у Східній Галичині 500 передплатників [6, с. 159].

Аналізуючи львівський період діяльності Є. Олесницького, дослідник І. Боднарук зазначив, що "в інших обставинах, в іншому суспільстві людина з такими здібностями й різnorodними

зацікавленнями мала б стати визначним публіцистом і письменником, чи ученим... Розпрощався з багатьма речами, що становили зміст його духовного життя в часи побуту у Львові в 1878–1891 роках. Мусів розпрощатися, коли не хотів “змарнуватися” [2, с. 62].

Таким чином, співпраця Є. Олесницького з галицько-українськими періодичними виданнями “Батьківщина”, “Правда”, “Діло”, у яких він публікував свої глибоко фактологічні, стилістично блискучі статті на правову, соціально-економічну і політичну тематику, редагування гумористичних журналів “Нове зеркало” й “Зеркало”, видання літературного збірника “Русько-українська бібліотека”, науково-редакторська праця у “Часописі правничій”, виступ Є. Олесницького як літературного критика, перекладача і поета переконують, що вже у студентські роки відбулася кристалізація його народовських переконань і він став активним учасником громадсько-політичного та національно-культурного життя Східної Галичини.

Науково-публіцистична і літературна спадщина Є. Олесницького зайняла гідне місце у доробку української культури кінця XIX – початку XX ст. і відіграла значну роль у пробудженні національних почуттів українського народу. Вдало поєднуючи публіцистичну, редакторсько-видавничу, літературну діяльність з успішним відбуттям юридичної практики, майбутній правник став на одне з чільних місць серед представників “адвокатської ери” українського національного відродження Східної Галичини.

Список використаних джерел

1. Федорців Ф. Євген Олесницький / Ф. Федорців // Ілюстрований календар товариства “Просвіта” з літературним збірником на переступний рік 1920. – Львів: З друкарні Ставропигійського інституту під управою Ю. Сидорака. Коштом товариства “Просвіта”, 1919. – С. 328–332.
2. Боднарук І. Де залишилось моє серце. Статті про рідний край та його політичних і культурних діячів на Батьківщині й скитальщині / І. Боднарук. – Стрий, 1998. – 148 с.
3. Боднарук І. Стрийський парнас / І. Боднарук // Стрийщина. Історично-мемуарний збірник Стрийщини, Скільщини, Болехівщини, Долинщини, Рожнітівщини, Журавенщини, Жидачівщини і Миколаївщини: В 3 т. / [Ред. І. Пеленська, К. Баб’як]. – Нью Йорк: Комітет Стрийщини, 1990. – Т. 2. – С. 57–80. – (Наукове товариство ім. Шевченка. Український архів; т. XLIX А. Регіональний збірник).
4. Падох Я. Стрийський пласт (нарис історії) / Я. Падох // Стрийщина. Історично-мемуарний збірник Стрийщини, Скільщини, Болехівщини, Долинщини, Рожнітівщини, Журавенщини, Жидачівщини і Миколаївщини: В 3 т. / Ред. І. Пеленська, К. Баб’як. – Нью Йорк: Комітет Стрийщини, 1990. – Т. 1. – С. 404–531. – (Наукове товариство ім. Шевченка. Український архів; т. XLIX. Регіональний збірник).
5. Фур Б. “Чим стала Стрийщина, тим стала завдяки його починові...” / Б. Фур // Гомін волі. – Стрий, 1990. – 18 серпня. – С. 2.
6. Гелей Т., Занік Я. Євген Олесницький (1860–1917) / Т. Гелей, Я. Занік // Українські кооператори. Історичні нариси. Книга 1. – Львів: Вид-во “Укоопосвіта” Львівської комерційної академії, 1999. – С. 156–163.
7. Качкан В. Левицький Володимир Лукич / В. Качкан // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопедичного словника / [За ред. М. М. Романюка; Передм. В. Качкана]. – Львів, 1994. – Вип. I. – С. 109–113.
8. Качкан В. Олесницький Євген Григорович / В. Качкан // Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопедичного словника / За ред. М. М. Романюка; Передм. В. Качкана. – Львів, 1994. – Вип. I. – С. 136–139.
9. Качкан В. А. З корифеїв українського руху (суспільно-культурна праця Євгена Олесницького) / В. А. Качкан // Українське народознавство в іменах: У двох частинах. – К.: Либідь, 1994. – Частина I. – С. 160–168.
10. Олесницький Є. Оповідка про політично-научний місячник “Правда”... У Львові, в серпні 1888. Др. Євгеній Олесницький, видавець і редактор / Є. Олесницький. – [Львів]: Накладом редакції. З друкарні Тов. ім. Шевченка, [1888]. – 3 с.
11. Євген Олесницький як публіцист і письменник. – Режим доступу: <http://slovnyk.org.ua/txt/bodnaruki/mds/23.html>.
12. Сірополко С. Історія освіти в Україні / С. Сірополко. – К.: Наукова думка, 2001. – 912 с.
13. Свидницький А. П. Люборадскі. Семейна хроніка А. Свидницького / А. П. Свидницький. – Львів: Накладом Євгенія Олесницького. З друкарні Товариства ім. Шевченка, 1887. – 392 с. – (Русько-українська бібліотека, 15–17).
14. Шаповал Ю. Г. “Діло” (1880–1939 рр.): Поступ української суспільної думки / Ю. Г. Шаповал. – Львів, 1999. – 384 с.
15. Д-рб Е. О[лесницький]. Примусова асекурація // Дїло. – 4 (16) сїчня 1888. – С. 1.
16. Д-рб Е. О[лесницький]. Нові робітничі закони в Австрії // Дїло. – 25 червня (7 липня) 1888. – С. 2.
17. ω [Олесницький Є.]. Новый податокъ ѳдъ цукру и его економично-политичне значенъ // Дїло. – 1 (13) лютого 1888. – С. 1.
18. ω [Олесницький Є.]. Новый податокъ ѳдъ горївки и интересы пропинаціи // Дїло. – 10 (22) лютого 1888. – С. 1–2.
19. О [лесницький Є.]. Письма изъ села въ справахъ економичныхъ // Дїло. – 6 (18) марта 1890. – С. 1.
20. Олесницькій Е. Право приватне а интересы убогихъ клясъ / Е. Олесницькій // Дїло. – 17 (29) марта 1890. – С. 1–2.
21. Олесницькій Е. Школа исторична політична економіи і еї ювилей в літературі / Е. Олесницькій // Часопись правнича, мїсячникъ для теоріи і практики. Р. 1. – Львів: З друкарні Товариства имени Шевченка пѳдъ зарядомъ К. Беднарского, 1889. – Ч. 1/4, 5–12, з показ. – С. 36–45.
22. Олесницькій Е. Австрійске законодавство державне в р. 1889 / Е. Олесницькій // Часопись правнича, мїсячникъ для теоріи і практики. Р. 2. – Львів: З друкарні Товариства имени Шевченка пѳдъ зарядомъ К. Беднарского, 1890. – Ч. 1–12, з показ. – С. 21–24.
23. Олесницькій Е. Краєве законодавство Галичини в р. 1889 / Е. Олесницькій // Часопись правнича, мїсячникъ для теоріи і практики. Р. 2. – Львів: З друкарні Товариства имени Шевченка пѳдъ зарядомъ К. Беднарского, 1890. – Ч. 1–12, з показ. – С. 65–69.
24. Олесницькій Е. Рїшене Трибуналу адміністраційного до арт. 2 зак. зь 1. сїчня 1889. ч. 16 в. з. кр. / Е. Олесницькій // Часопись правнича, мїсячникъ для теоріи і практики. Р. 2. – Львів: З друкарні Товариства имени

Шевченка підъ зарядомъ К. Беднарского, 1890. – Ч. 1–12, з покаж. – С. 29–30. 25. Дей О. І. Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI–XX ст.) / О. І. Дей. – К.: Наукова думка, 1969. – 559 с. 26. Андрухів І., Арсенич П. Українські правники в національному відродженні Галичини: 1848–1939 рр. / І. Андрухів, П. Арсенич. – Івано-Франківськ, 1996. – 79 с. 27. Олесницькій Е. Право пропинації въ Галичинѣ / Е. Олесницькій. – Львѡвъ: Накладомъ автора. Зъ друкарнѣ товариства імени Шевченка підъ зар. К. Беднарского, 1889. – 159 с. 28. Володимир Навроцкій, его значенье и заслуги. О́дчить д-ра Евгенія Олесницкого, выголошенный въ памятный день шестыхъ роковинъ смерти бл. п. Вол. Навроцкого // Дѣло. – 28 мая (9) червня 1888. – С. 1–2. 29. Листи (1880–1935). 120. До І. Франка. Сколе, 24 вересня 1904 р. // Чайковський А. Спогади. Листи. Дослідження: В 3 т. / Львівський нац. ун-т, Наукова б-ка та ін.; Редкол.: Б. З. Якимович (голова) та ін. – Львів, 2002. – Т. 2. – С. 153–154. 30. 87. Г. Цеглинський. 30 квітня 1903, Перемишль // У півстолітніх змаганнях: Вибрані листи до Кирила Студинського (1891–1941). – К.: Наукова думка, 1993. – С. 102. 31. Франко І. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. / І. Франко // Збір. творів: У 50 т. – К.: Наукова думка, 1984. – Т. 41. – С. 194–470. 32. Стінде Ю. Родина Бухгольцѣвъ, образки зъ родинного житя Нѣмцѣвъ Юлія Стіндого... Зъ нѣмецкого свободно переложивъ Др. Евгений Олесницкій... / Ю. Стінде. – У Львовѣ: Накладомъ редакції "Дѣла". Зъ друкарнѣ Товариства ім. Шевченка, 1888. – 288 с. – (Литературный додатокъ "Дѣла". Библиотека найзнаменитшихъ повѣстей підъ редакцією И. Белея. Томъ XXVI). 33. Нечиталюк М. Цінний документ до біографії Андрія Чайковського / М. Нечиталюк // Чайковський А. Спогади. Листи. Дослідження: В 3 т. / Львівський нац. ун-т, Наукова б-ка та ін.; Редкол.: Б. З. Якимович (голова) та ін. – Львів, 2002. – Т. 3. – С. 211–236.

Инна Чуйко

**ПУБЛИЦИСТИЧЕСКАЯ, РЕДАКТОРСКО-ИЗДАТЕЛЬСКАЯ И ЛИТЕРАТУРНАЯ
ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ Е. ОЛЕСНИЦКОГО.**

Показано заслуги Е. Олесницкого как журналиста, редактора, издателя, литературного критика, переводчика и поэта. Проанализировано его публицистическое и литературное наследие.

Ключевые слова: Е. Олесницкий, публицист, издатель, литератор, редактор.

Inna Chuiko

**JOURNALISTIC, EDITORIAL, PUBLISHING AND LITERARY ACTIVITIES OF
E. OLESNYTSKYI.**

Revealed merit of E. Olesnytskyi as a journalist, editor, publisher, literary critic, translator and poet. Analyzed its journalistic and literary heritage.

Key words: E. Olesnytskyi, journalist, publisher and writer, editor.

УДК 94(477)

Уляна Безпалько

**ДЕЯКІ АСПЕКТИ УНІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МИТРОПОЛИТА
АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.**

У статті досліджено тенденції та особливості розбудови унійного руху під керівництвом митрополита А.Шептицького, проаналізовано проблеми і перспективи розвитку Греко-католицької церкви Росії на початку ХХ ст.

Ключові слова: унійний рух, митрополит Андрей Шептицький, Греко-католицька церква, Російська імперія

Актуальність дослідження визначається необхідністю вивчення і переосмислення унійної діяльності митрополита А. Шептицького. Важливими аспектами зазначеної проблеми залишаються питання розбудови теоретичного, юридичного, фінансово-матеріального підґрунтя унійного руху на теренах східного християнства. Основним концептуальним аспектам унійної діяльності митрополита присвячено це дослідження.

Об'єктом дослідження є Греко-католицька церква в Російській імперії на початку ХХ ст.

Предметом виступають особливості унійної діяльності А. Шептицького в зазначений період.

Метою статті є аналіз процесу розбудови унійного руху під керівництвом митрополита А. Шептицького.